

น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel)

อำพล เสนาณรงค์ เรียบเรียง

จากข้อมูลของ กองเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร

1. น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ คืออะไร

น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ คือ แอลกอฮอล์, ethers esters และสารเคมีชนิดต่างๆ ที่ได้จากมวลชีวภาพที่มีเนื้อเยื่อ (cellulosic biomass) ทุกชนิด เช่น ชิ้นส่วนของต้นไม้/ ของเหลือใช้จากการเกษตร และกรรมป่าไม้ ชยะเทศบาล ของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น แต่น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ 1 ชนิดที่กำลังใช้มากในสหรัฐอเมริกาขณะนี้ คือ แอลกอฮอล์ชีวภาพ (Bioethanol) และน้ำมันดีเซลชีวภาพ (Biodiesel)

2. ประโยชน์ของน้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ

- วัตถุดิบ (Feedstock) หมุนเวียนตัดแล้วปลูกได้ใหม่ สำหรับประเทศไทยปลูกได้ตลอดปี มีความหลากหลายทางชนิดและสายพันธุ์สูง สามารถปรับปรุงให้ผลผลิตให้เพิ่มขึ้นได้อีก
- วัตถุดิบราคาถูกลงได้ง่าย
- ลดการพึ่งพาและนำเข้าน้ำมันปิโตรเลียม จากต่างประเทศ
- ลดปฏิกิริยาเรือนกระจก (Greenhouse effect) เพราะเกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) และคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) น้อย
- ลดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อม เช่น อากาศและน้ำ
- ปลอดภัยในการบรรจุภาชนะ เก็บรักษาและขนส่ง

3. แอลกอฮอล์ชีวภาพ

ปัจจุบันใช้ในสหรัฐอเมริกาประมาณ ปีละ 5.7 ล้านล้านลิตร โดยผสมกับน้ำมันเบนซินในอัตรา 1:9 หรือ 10% ใช้เป็นสารเพิ่มค่าออกเทน (Octane) ในน้ำมันเบนซินปกติด้วย สามารถใช้กับรถยนต์ที่ใช้ น้ำมันเบนซินทั่วไป

รถยนต์ในสหรัฐอเมริกาเมื่อ 80 ปีที่แล้วมา ส่วนมากสร้างเครื่องยนต์สำหรับใช้กับแอลกอฮอล์ 100% ก่อนที่จะเปลี่ยนมาสร้างเครื่องยนต์สำหรับใช้น้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซล เมื่อน้ำมันปิโตรเลียมซึ่งมีราคาถูกกว่านำเข้าจากตะวันออกกลาง

4. น้ำมันดีเซลชีวภาพ

ปัจจุบันสหรัฐอเมริกาใช้มากกว่าปีละ ๑๑๓.๗ ล้านลิตร เป็นสารพวกเอสเทอร์ (Ester- คล้ายน้ำส้มสายชู) ผลิตจากน้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันจากเรสปีด (Rape seed-พีชวงศ์เดียวกับผักกาดขาว หรือคะน้า) น้ำมันพืชชนิดอื่น ๆ น้ำมันหรือไขมันจากสัตว์ รวมทั้งน้ำมันเหลือใช้จากการทอดอาหาร

วิธีการผลิตจะต้องผ่านกรรมวิธีที่เรียกว่า “การเปลี่ยนให้เป็นเอสเทอร์” (Transesterification) คือน้ำมันพืช (หรือสัตว์) มากรองให้สะอาดและนำมาผสมให้ทำปฏิกิริยากับแอลกอฮอล์ โดยมีตัวเร่ง (Catalyst) ซึ่งเป็นสารพวกต่าง เช่นโปแตสเซียมไฮดรอกไซด์ (K OH) เพื่อเปลี่ยนให้เป็นเอทิล หรือ เมทิลเอสเทอร์ (ขึ้นอยู่กับชนิดของแอลกอฮอล์ที่ใช้)

เอทิลหรือเมทิลเอสเทอร์ ที่ได้นี้ คือ น้ำมันดีเซลชีวภาพ ซึ่งสามารถใช้เดินเครื่องยนต์ ดีเซล โดยตรง (100%) หรือผสมกับน้ำมันดีเซลธรรมชาติในอัตราส่วนต่างๆ กัน แต่ที่นิยมใช้กันมาก คือ อัตรา 1:4 หรือ 20%

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิตอีกอย่างหนึ่ง คือ glycerol ซึ่งใช้ในกทำยาและเครื่องสำอางได้ข้อดี น้ำมันดีเซลชีวภาพที่เพิ่มขึ้นจาก “แอลกอฮอล์ชีวภาพ” คือ

1. ไม่ต้องปรับเครื่องยนต์
2. ใช้ผสมกับน้ำมันดีเซลธรรมชาติได้ทุกอัตราส่วน เพราะคุณสมบัติทางกายภาพคล้ายคลึงกันมาก
3. ปลอดภัยกว่า

ปัจจุบันได้ทดลองผลิตจากน้ำมันพืชชนิดอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น น้ำมันถั่วลิสง น้ำมันเมล็ดฝ้าย น้ำมันเมล็ดทานตะวัน (และเชื่อว่าน้ำมันพืชจากประเทศไทย เช่น น้ำมันงา น้ำมันเมล็ดนุ่น น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันปาล์ม คงใช้เป็นวัตถุดิบได้เช่นเดียวกัน)

5. ดีเซลชีวภาพจากน้ำมันปาล์มแล้ว

ในประเทศออสเตรเลีย มีข่าวรายงานว่าบริษัท Mc Donald ได้รวบรวมน้ำมันที่เหลือจากการทอดมันฝรั่งจากสาขารวม ๑๓๕ แห่ง ปริมาณ ถึง ๑๑๐๐ ตัน นำไปผ่านกรรมวิธี “Transesterification” และได้ “Fatty acid methyl ester (FAME) หรือน้ำมันดีเซลชีวภาพจำนวนหนึ่ง ซึ่งเมื่อนำไปใช้ทดลองกับรถบัสโดยสารที่เมือง Graze แบบ๑๐๐% ปรากฏผลเป็นที่น่าพึงพอใจ

6. น้ำมันดีเซลชีวภาพในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทยมีการทดลองใช้น้ำมันพืชชนิดต่าง ๆ มาเดินเครื่องยนต์ดีเซลเป็นจำนวนมากนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา และมีการทดลองเพิ่มมากในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์สงครามตะวันออกกลางและน้ำมันขึ้นราคา (๒๕๒๕) แต่เป็นการทดลองนำน้ำมันพืชดิบมาทดลองใช้โดยตรง ๑๐๐% หรือใช้ผสมกับน้ำมันปิโตรเลียมชนิดต่าง ๆ เช่นน้ำมันดีเซล หรือ น้ำมันก๊าส ในอัตราต่าง ๆ กัน น้ำมันพืชที่นำมาทดลองใช้ ได้แก่ น้ำมันละหุ่ง น้ำมันเมล็ดยางพารา น้ำมันสบู่ดำ (Jatropha curcus Linn.) น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันปาล์ม เป็นต้น ผลการทดลองเป็นที่น่าพึงพอใจ มีปัญหาและอุปสรรคบ้างเล็กน้อย หากได้รับการวิจัยและพัฒนาต่อยอดขึ้นไปอีก จะได้รับผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์แน่นอน